

ANONİM ORTAKLIKTA AZLIK HAKKI SAHİPLERİNİN GENEL KURUL TOPLANTISINI ERTELETMESİ

Av. Kardelen BAHADIR

Anonim şirketlerde azlık hakkı sahiplerinin genel kurul toplantısını erteleme hakkı hem 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda ("TTK") hem de mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda ("eTTK") düzenlenmiştir. Nitekim TTK'nın 420. maddesinin gerekçesinde de "*Hüküm 6762 sayılı Kanunun 377 nci maddesindeki ilkeleri aynen korumaktadır.*" düzenlemesine yer verilerek TTK'da da aynı düzenlenmenin korunduğu belirtilmiştir. Ancak, TTK'da genel kurul toplantısının ertelenmesi konusuna yer verilirken eTTK'da düzenlenmeyen ve/veya tartışmalı olan hususlar giderilmeye çalışılmıştır. TTK'nın "Toplantının ertelenmesi" başlıklı 420. maddesi;

" (1) Finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konular, sermayenin onda birine, halka açık şirketlerde yirmide birine sahip pay sahiplerinin istemi üzerine, genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın, toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya bırakılır. Erteleme, 414 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı olduğu şekilde pay sahiplerine ilanla bildirilir ve internet sitesinde yayımlanır. İzleyen toplantı için genel kurul, kanunda öngörülen usule uyularak toplantıya çağrılır.

(2) Azlığın istemiyle bir defa ertelendikten sonra finansal tabloların müzakeresinin tekrar geri bırakılmasının istenebilmesi, finansal tabloların itiraza uğrayan ve tutanağa geçmiş bulunan noktaları hakkında, ilgililer tarafından, dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması şarttır." hükmünü haizdir.

Buna göre; toplantının ertelenmesini talep etme hakkı azlık hakkı sahiplerine tanınmıştır. Azlık hakkı sahipleri; bir anonim şirketin esas sermayesinin onda birini veya halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahiplerinden meydana gelmektedir. Yukarıda bahsi geçen pay oranları tek bir pay sahibine ait olabileceği gibi birden fazla pay sahibine de ait olabilir. Azlığın, genel kurul toplantısında erteleme hakkını kullanması oylamaya veya onaya tabi bir hak değildir¹. Azlığın herhangi bir gerekçe dahi göstermeden bu talebini iletmesi yeterlidir. Dolayısıyla azlığın ertelemeye ilişkin herhangi bir gerekçe göstermemesi hakkın kötüye kullanılması olarak nitelendirilemeyecektir².

Toplantının İkinci Kez Ertelenmesi

eTTK döneminde genel kurul toplantısının ikinci defa ertelenip ertelenemeyeceği hususu tartışmalı iken TTK'nın 420/2. maddesi uyarınca genel kurul toplantısının tekrar ertelenmesinin şartları düzenlenmiştir. Nitekim TTK'nın 420/2. maddesinin gerekçesinde de "*6762 sayılı Kanunun 377 nci maddesinin ikinci cümlesi hükmü bir açıklayıcı ek ile aynen tekrar edilmiştir. Bu ek yeni bir ertelemenin yapılmasının şartını açıklığa kavuşturmuştur.*" düzenlemesine yer verilmiş ve eTTK dönemindeki belirsizlik açıklığa kavuşturulmuştur. Buna göre, eTTK'nın "Müzakerenin Başka Bir Güne Bırakılması" başlıklı 377. maddesinde yer alan; "*...Bununla beraber azlığın talebi üzerine bir defa tehir edildikten sonra tekrar müzakerelerin geri*

¹ Reha Poroy, Ünal Tekinalp, Ersin Çamoğlu, Ortaklıklar Hukuku, 14. Bası, 2019, 571. Sayfa

² Hasan Pulaşlı, Şirketler Hukuku Şerhi, 1. Cilt, 2. Baskı, 2014, 800. Sayfa

birakılması talebolunabilmek için bilânçonun itiraza uğrayan noktaları hakkında gereken izahatın verilmemiş olması şarttır.” düzenlemesi uyarınca ikinci erteleme için gereken izahatın verilmemiş olması kıstası yer almaktayken TTK’nın 420/2. maddesinde ise genel kurul toplantısının ikinci kez ertelenmesinin, finansal tabloya ilişkin itiraz edilen ve tutanağa geçirilen hususların ilgililer tarafından, dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca yanıtlandırılmaması halinde mümkün olduğu düzenlenmiştir. TTK’da yer alan dürüst hesap verme ölçüsü ilkesi, özenli ve gerçek bilgileri içerecek şekilde azlık hakkı sahiplerinin bilgilendirilmesi anlamına gelmektedir³. Nitekim TTK’nın 199/4. maddesinin gerekçesinde, dürüst hesap verme ilkesi şu şekilde açıklanmıştır; *““Hesap verme” ibaresi ise hükme bilinçle konulmuştur. Amaç, sadece aydınlatma, üyelerin fikirleri olsun diye bilgi verme değil; denetlemeye olanak sağlayacak rakamların, olguların ve sonuçların açıklanmasıdır”*. İşbu açıklama dikkate alındığında ilgililerin dürüstlük kuralına uygun olarak, azlık hakkı sahiplerinin denetlemesine olanak sağlayacak şekilde finansal tablolara ilişkin itiraz edilen noktaları yanıtlandırması gerekmektedir. Verilen cevapların dürüst hesap verme ölçüne uygun olmaması halinde azlık hakkı sahipleri işbu hususun tespiti ve genel kurul toplantısının ikinci kez ertelenmesi için mahkemeden talepte bulunabilecektir⁴.

Erteleme Kararından Etkilenecek Gündem Maddeleri

Erteleme kararından etkilenecek gündem maddeleri finansal tablolar ve buna bağlı konulardır. Finansal tabloların müzakeresine bağlı olmayan konuların görüşülmesinde ve karara bağlanmasında ise sakınca bulunmamaktadır. Kâr zarar hesaplamasına, kâr payı dağıtımına, yıllık faaliyet raporuna, var ise denetçi raporuna, huzur hakkı verilmesine ve ibraya ilişkin müzakerelerin de finansal tablolara dair görüşmeler ile birlikte ertelenmesi gerekmektedir. Genel kurul toplantısında finansal tablolara ilişkin görüşmeler ertelenmesine rağmen, toplantıda, TTK’nın 395. ve 396 maddelerinde düzenlenen ve yönetim kurulu üyelerine, şirketle iş yapma ve rekabet etmeye ilişkin izin verilmesine dair görüşmeler yapıp karara bağlanması ise mümkündür.

Yönetim kurulu üyesi veya seçimi konusunda ise doktrinde farklı görüşler bulunmaktadır. Bu görüşler arasında, henüz ibra edilmemiş yönetim kurulu üyelerinin tekrar seçilmesinin TTK’nın 445. maddesi uyarınca dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edeceği⁵ görüşü yer aldığı gibi seçilecek üyelerin tamamının yeni kişilerden oluşup oluşmamasına göre ayırım yapan görüşler de bulunmaktadır⁶. TTK’nın 413/3. maddesi uyarınca yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması ve yenilerinin seçilmesi finansal tabloların müzakeresi ile ilgili sayıldığından finansal tabloların müzakeresi ile buna bağlı konuların ertelenmesi halinde yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması ve yenilerinin seçilmesine dair gündem maddesi de ertelenecek ve görüşülmesi ve oylanması mümkün olmayacaktır. Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 2018 tarihli bir kararında da yeni yönetim kurulu üyelerinin seçiminin, görevden alınmalarının ve

³ Pulaşlı, 800. sayfa

⁴ Poroy vd., 573. sayfa

⁵ Poroy vd., 572. sayfa

⁶ Alperen Sefa Çakırbay, Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelenmesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9. Cilt, 18. Sayı, 2019, 431. Sayfa

ibra edilmelerinin görüşülmesinin finansal tabloların müzakeresi ile ilgili olması nedeniyle ertelenmesi gerektiğini belirtmiştir⁷.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin diğer bir kararında ise, "...Dolayısıyla finansal tabloların müzakeresi ile buna bağlı olan yönetim kurulu üyelerinin ibrasının ertelenmiş olması nazara alındığında yönetim kurulunun seçimine dair davalı şirketin genel kurulunun 4. maddesinin görüşülmesinin de ertelenmesi gerekirken görüşülerek eski yönetim kurulu üyelerinin seçimine karar verilmesi yerinde görülmemiştir." kararı verilmiş ve mevcut üyelerin yeniden seçilmesinin de finansal tabloların müzakeresi ile bağlantılı olduğunu ortaya koymuştur⁸.

Benzer bir olayda Yargıtay 11. Hukuk Dairesi; "...Ancak, aynı toplantıda mevcut yönetim kurulu üyeleri görevden alınmış ve yeni yönetim kurulu seçimine gidilerek eski yönetim kurulu üyelerinin bir kısmı yeniden yönetim kurulu üyesi olarak seçilmiştir. TTK'nın 413. maddesine göre, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır. Bu durumda yılsonu finansal tablolar müzakere edilip genel kurulca kabul edilmediği müddetçe yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması ve yeniden seçime gidilmesi mümkün olamayacağından" ilgili kararın iptaline karar verilmesi gerektiği belirtilmiştir⁹. Aynı doğrultuda verilen, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin başkaca bir kararında; "TTK 413/3. maddesi uyarınca yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçilmeleri hususunda karar alınmasının mümkün olmayacağı, TTK 413/3. fıkrası düzenlemesi karşısında davaya konu olağan genel kurulda eski yönetim kurulu üyeleri ile birlikte yenilerinin seçilmesine dair karar alınması mümkün olmayacağı gerekçesiyle" ilgili kararın iptal edilmesi gerektiği belirtilmiştir¹⁰. Bu anlamda, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin son yıllardaki kararları dikkate alındığında, yönetim kurulu üyelerinin bir veya birkaçı eski üyelerden oluştuğu takdirde yönetim kurulu üyelerinin seçimi maddesinin ertelenmesi gerektiği yönünde kararlar verildiği anlaşılmaktadır.

Erteleme Talebinin Yerine Getirilmemesi

Erteleme talebine rağmen genel kurul toplantısında finansal tablolar ve buna bağlı konuların görüşülmesi halinde alınan genel kurul kararının akıbeti noktasında tartışmalar bulunmaktadır. Doktrinde yer alan ve Yargıtay kararlarında benimsenmiş olan görüşe göre erteleme talebinin yerine getirilmemesi kanuna aykırılık teşkil edeceğinden işbu kararların TTK'nın 445. maddesi uyarınca iptal edilmesi gündeme gelecektir¹¹. Nitekim, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016/2098 E., 2016/9484 K. sayılı ve 12.12.2016 tarihli kararında; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2015/7411 E., 2016/3247 K. sayılı ve 23.03.2016 tarihli kararında, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2015/6567 E., 2016/674 K. sayılı ve 25.01.2016 tarihli kararında; ertelemeye rağmen finansal tablolar ile bağlantılı konuların müzakere edilmesi nedeniyle ilgili kararların iptal edilmesi gerektiğine karar verilmiştir. Önemle belirtmek gerekir ki, iptal davasının açılabilmesi için iptali talep edilen karara muhalefet şerhi konulması şarttır¹². Öyle

⁷ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016/11091 E., 2018/4259 K. sayılı ve 04.06.2018 tarihli kararı

⁸ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016/5118 E., 2017/4360 K. sayılı ve 14.09.2017 tarihli kararı

⁹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016/2098 E., 2016/9484 K. sayılı ve 12.12.2016 tarihli kararı

¹⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2015/7411 E., 2016/3247 K. sayılı ve 23.03.2016 tarihli kararı

¹¹ Pulaşlı, 888. sayfa

¹² Savaş Bozbel, Azınlığın Bilanço Görüşmelerini Erteletmesi, 8. sayfa

ki, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin işbu hususa ilişkin bir kararında erteleme talebine rağmen alınan genel kurul kararlarının iptalini talep eden davacının olumsuz oy kullanmış olsa da kararın alınmasından sonra karşı çıkmaması (muhalafet etmemesi) nedeniyle iptal talebinin dava şartı yokluğu nedeniyle reddedilmesi gerektiği belirtilmiştir¹³. Yine işbu konuya dair Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2019 tarihli güncel kararında da; *“iptali istenen maddeye yönelik olarak daha karar alınmadan önce karşı çıktığı, bu şekilde muhalafet durumunun öneriye karşı olup, kararın alınmasından sonra yapılmış bir karşı çıkmanın (muhalafet) bulunmadığı, bu durumda iptal davası açabilmek için kanunun aradığı “alınan kararlara muhalif kalma” koşulunun yerine getirilmediği anlaşıldığından,*” dava şartı eksikliğinden iptal talebinin reddedilmesi gerektiği belirtilmiştir¹⁴.

Erteleme Halinde Genel Kurulun Toplanması

Erteleme halinde genel kurul toplantısı en az bir ay sonraya ertelenecektir. Bir aydan daha kısa bir süre belirlenmesi mümkün değildir ancak doktrinde yer alan baskın görüşe göre bir aydan daha uzun bir süre belirlenmesi mümkündür¹⁵. Erteleme TTK'nın 414. maddesine uygun olarak pay sahiplerine ilan ile bildirilmeli ve ayrıca şirketin internet sitesi açma yükümlülüğü var ise ilan burada yayımlanmalıdır. Buna ek olarak erteleme sonrası genel kurul kanunda öngörülen usule göre toplantıya davet edilmelidir. Erteleme sonrası toplanan ikinci genel kurul, birinci genel kurul toplantısının devamı niteliğinde kabul edilmektedir. Nitekim Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik'in 21/2. maddesi uyarınca *“herhangi bir nedenle toplantının ertelenmesi halinde yapılacak toplantılar hukuken önceki toplantının devamı sayılır.”* hükmü yer almaktadır. Dolayısıyla, ilk toplantıda görüşülen gündem maddelerinin, ikinci toplantıda tekrar görüşülmesi gerekmemekle birlikte ilk toplantıda oluşturulan toplantı başkanlığı ikinci toplantıda da görevine devam edecektir. Ayrıca, genel kurul toplantısında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (“Bakanlık”) temsilcisi bulunması gereken anonim şirketler bakımından ilk toplantıda Bakanlık temsilcisi görevlendirildiği gibi erteleme sonrasında ikinci toplantıda da tekrar görevlendirilmesi gerekmektedir.

¹³ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2015/3880 E., 2016/1386 K. sayılı ve 11.02.2016 tarihli kararı

¹⁴ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2018/357 E., 2019/4999 K. sayılı ve 01.07.2019 tarihli kararı

¹⁵ Çakırbay, 429. sayfa